

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/904 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 5. lipnja 2019.

o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Zbog svoje visoke funkcionalnosti i relativno niskog troška plastika je sve prisutnija u svakodnevnom životu. Iako plastika ima korisnu ulogu u gospodarstvu i ključne primjene u mnogim sektorima, zbog njezine sve veće uporabe u proizvodima kratkog životnog vijeka, koji nisu osmišljeni za ponovnu uporabu ili isplativo recikliranje, proizvodnja i obrasci potrošnje povezani s njome postaju sve neučinkovitiji i linearniji. Stoga je, u kontekstu Akcijskog plana za kružno gospodarstvo utvrđenog u Komunikaciji Komisije od 2. prosinca 2015. pod nazivom „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo”, Komisija u Europskoj strategiji za plastiku utvrđenoj u njezinoj Komunikaciji od 16. siječnja 2018. pod nazivom „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” zaključila da se problem stalnog porasta nastanka plastičnog otpada i ispuštanja plastičnog otpada u okoliš, posebno u morski okoliš, mora riješiti kako bi se ostvario kružan životni ciklus plastike. Europska strategija za plastiku korak je prema uspostavi kružnoga gospodarstva u kojem se dizajnom i proizvodnjom plastike i plastičnih proizvoda u potpunosti poštuju potrebe ponovne uporabe, popravka i recikliranja te u kojem se razvijaju i promiču održiviji materijali. Znatno negativan učinak na okoliš i zdravlje, kao i negativan gospodarski učinak određenih plastičnih proizvoda zahtijeva uspostavu posebnog pravnog okvira s ciljem učinkovitog smanjenja tih negativnih učinaka.
- (2) Ovom Direktivom promiču se kružni pristupi u kojima se prednost daje održivim i netoksičnim proizvodima koji se mogu ponovno upotrijebiti i sustavima za ponovnu uporabu nad proizvodima za jednokratnu uporabu, čime se prije svega želi smanjiti količina nastalog otpada. Takvo je sprečavanje nastanka otpada na vrhu hijerarhije otpada utvrđene u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾. Ovom će se Direktivom doprinijeti postizanju cilja održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN) br. 12, odnosno osiguranju modela održive potrošnje i proizvodnje,

⁽¹⁾ SL C 62, 15.2.2019., str. 207.

⁽²⁾ SL C 461, 21.12.2018., str. 210.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 27. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 21. svibnja 2019.

⁽⁴⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

koji je dio Programa održivog razvoja do 2030. koji je 25. rujna 2015. donijela Opća skupština UN-a. Što duljim zadržavanjem vrijednosti proizvoda i materijala i stvaranjem manje količine otpada gospodarstvo Unije može postati konkurentnije i otpornije, pritom smanjujući pritisak na dragocjene resurse i okoliš.

- (3) Morsko smeće prekogranične je prirode i priznato je kao rastući globalni problem. Smanjenje količine morskog smeća ključna je mjera za postizanje cilja održivog razvoja UN-a br. 14 kojim se poziva na očuvanje i održivo iskorištavanje oceana, mora i morskih resursa s ciljem održivog razvoja. Unija mora odigrati svoju ulogu u sprečavanju i rješavanju problema morskog smeća i nastojati utvrditi standarde za cijeli svijet. U tom kontekstu Unija surađuje s partnerima u brojnim međunarodnim forumima poput skupina G20 i G7 te UN-a kako bi promicala usklađeno djelovanje te je ova Direktiva dio nastojanja Unije na postizanju tog cilja. Kako bi ta nastojanja bila učinkovita, također je važno da se izvozom plastičnog otpada iz Unije ne prouzroči povećanje morskog smeća drugdje.
- (4) U skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. („UNCLOS”) ⁽⁵⁾, Konvencijom o sprečavanju onečišćenja mora potapanjem otpadnih i drugih tvari od 29. prosinca 1972. („Londonska konvencija”) i njezinim Protokolom iz 1996. („Londonski protokol”), Prilogom V. Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju onečišćenja mora s brodova iz 1973. (MARPOL), kako je izmijenjena Protokolom iz 1978. koji se na nju odnosi, te Baselskom konvencijom o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju od 22. ožujka 1989. ⁽⁶⁾ i zakonodavstvom Unije o otpadu, to jest Direktivom 2008/98/EZ i Direktivom 2000/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾, od država članica zahtijeva se da osiguraju gospodarenje otpadom prihvatljivo za okoliš kako bi se spriječio nastanak morskog smeća iz izvora u moru i na kopnu te smanjila njegova količina. U skladu sa zakonodavstvom Unije o vodama, to jest direktivama 2000/60/EZ ⁽⁸⁾ i 2008/56/EZ ⁽⁹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, od država članica zahtijeva se i da riješe problem morskog smeća ako se njime dovodi u pitanje postizanje dobrog stanja okoliša njihovih morskih voda, među ostalim i kao doprinos cilju održivog razvoja UN-a br. 14.
- (5) U Uniji od 80 % do 85 % morskog smeća, izmjereno kao broj komada smeća pronađenog na plažama, čini plastika, pri čemu plastični predmeti za jednokratnu uporabu čine 50 %, a predmeti povezani s ribolovom 27 % ukupne količine. Plastični predmeti za jednokratnu uporabu uključuju čitav niz uobičajenih potrošačkih proizvoda koji se brzo troše i odbacuju nakon što se jednom upotrijebe u svrhu za koju su namijenjeni, rijetko se recikliraju i često bivaju odbačeni u okoliš kao smeće. Znatno dio ribolovnog alata stavljenog na tržište ne skuplja se u svrhu obrade. Stoga su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu i ribolovni alat koji sadržava plastiku posebno ozbiljan problem u kontekstu morskog smeća, predstavljaju ozbiljnu opasnost za morske ekosustave, biološku raznolikost i zdravlje ljudi te nanose štetu djelatnostima kao što su turizam, ribarstvo i pomorski promet.
- (6) Ispravno gospodarenje otpadom i dalje je ključno za sprečavanje nastanka svih vrsta smeća, uključujući morsko smeće. Postojeće zakonodavstvo Unije, to jest direktive 2008/98/EZ, 2000/59/EZ, 2000/60/EZ i 2008/56/EZ te Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 ⁽¹⁰⁾, i instrumenti politika pružaju neke regulatorne odgovore za rješavanje problema morskog smeća. Plastični otpad posebno podliježe općim mjerama i ciljevima Unije u pogledu gospodarenja otpadom, kao što je cilj za recikliranje plastičnog ambalažnog otpada utvrđen u Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ ⁽¹¹⁾ te cilj iz Europske strategije za plastiku kojim se želi osigurati da se do 2030. sva plastična ambalaža stavljena na tržište Unije može ponovno upotrijebiti ili lako reciklirati. Međutim, učinak tih mjera na morsko smeće nedostatan je te postoje razlike u opsegu i razini ambicioznosti nacionalnih mjera za sprečavanje nastanka i smanjenje količine morskog smeća. Osim toga, neke od tih mjera, posebno tržišna ograničenja za plastične proizvode za jednokratnu uporabu, mogle bi stvoriti prepreke trgovini i narušiti tržišno natjecanje u Uniji.

⁽⁵⁾ SL L 179, 23.6.1998., str. 3.

⁽⁶⁾ SL L 39, 16.2.1993., str. 3.

⁽⁷⁾ Direktiva 2000/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2000. o lučkim uređajima za prihvat broskog otpada i ostataka tereta (SL L 332, 28.12.2000., str. 81.).

⁽⁸⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

⁽⁹⁾ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

⁽¹⁰⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenoga 2009. o uspostavi sustava kontrole Unije za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike, o izmjeni uredbi (EZ) br. 847/96, (EZ) br. 2371/2002, (EZ) br. 811/2004, (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 2115/2005, (EZ) br. 2166/2005, (EZ) br. 388/2006, (EZ) br. 509/2007, (EZ) br. 676/2007, (EZ) br. 1098/2007, (EZ) br. 1300/2008, (EZ) br. 1342/2008 i o stavljanju izvan snage uredbi (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1627/94 i (EZ) br. 1966/2006 (SL L 343, 22.12.2009., str. 1.).

⁽¹¹⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL L 365, 31.12.1994., str. 10.).

- (7) Kako bi se nastojanja usmjerila na područja u kojima su najpotrebnija, ovom bi Direktivom trebalo obuhvatiti samo plastične proizvode za jednokratnu uporabu koje se najčešće pronalazi na plažama Unije, kao i ribolovni alat koji sadržava plastiku te proizvode od oksorazgradive plastike. Procjenjuje se da plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni mjerama iz ove Direktive čine oko 86 % ukupnog broja plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu pronađenih na plažama Unije. Stakleni i metalni spremnici za napitke ne bi trebali biti obuhvaćeni ovom Direktivom s obzirom na to da nisu među plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu koje se najčešće pronalazi na plažama Unije.
- (8) Mikroplastika nije izravno obuhvaćena područjem primjene ove Direktive, ali doprinosi nastanku morskog smeća te bi Unija stoga trebala donijeti sveobuhvatan pristup rješavanju tog problema. Unija bi trebala poticati sve proizvođače na strogo ograničavanje mikroplastike u njihovim formulacijama.
- (9) Onečišćenje kopna i kontaminacija tla većim plastičnim predmetima i njihovim fragmentima ili mikroplastikom može biti znatno, a takva plastika može dospjeti u morski okoliš.
- (10) Ova je Direktiva *lex specialis* u odnosu na direktive 94/62/EZ i 2008/98/EZ. U slučaju sukoba između tih direktiva i ove Direktive, ova bi Direktiva trebala imati prednost unutar svojeg području primjene. To je slučaj s ograničenjima u vezi sa stavljanjem na tržište. Ovom se Direktivom posebno u pogledu mjera za smanjenje potrošnje, zahtjevâ u pogledu proizvoda, zahtjevâ u pogledu označivanja i proširene odgovornosti proizvođača nadopunjuju direktive 94/62/EZ i 2008/98/EZ te Direktiva 2014/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾.
- (11) Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu mogu se proizvoditi od različitih vrsta plastike. Plastika se obično definira kao polimerni materijal kojemu se mogu dodati aditivi. Međutim, tom bi se definicijom obuhvatili i određeni prirodni polimeri. Nemodificirane prirodne polimere, u smislu definicije „tvari koje nisu kemijski promijenjene” iz članka 3. točke 40. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾, ne bi trebalo obuhvatiti ovom Direktivom jer se oni prirodno pojavljuju u okolišu. Stoga bi za potrebe ove Direktive definiciju polimera iz članka 3. točke 5. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 trebalo prilagoditi te uvesti zasebnu definiciju. Plastika proizvedena od modificiranih prirodnih polimera ili plastika proizvedena od bioloških, fosilnih ili sintetičkih početnih tvari ne pojavljuje se prirodno te bi stoga trebala biti predmetom ove Direktive. Prilagođenom definicijom plastike trebalo bi stoga obuhvatiti predmete od gume na osnovi polimera te plastiku na biološkoj osnovi i biorazgradivu plastiku neovisno o tome je li dobivena iz biomase ili će se biološki razgraditi tijekom vremena. Boje, tinte i ljepila ne bi trebali biti predmetom ove Direktive i stoga ti polimerni materijali ne bi trebali biti obuhvaćeni definicijom.
- (12) Kako bi se jasno utvrdilo područje primjene ove Direktive, trebalo bi definirati pojam „plastičnog proizvoda za jednokratnu uporabu”. Iz definicije bi trebalo isključiti plastične proizvode koji su osmišljeni, dizajnirani i stavljeni na tržište tako da tijekom svojeg životnog vijeka podnesu višekratna kruženja ili višekratne cikluse uporabe na način da se ponovno napune ili ponovno upotrijebe u istu svrhu za koju su osmišljeni. Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obično su namijenjeni da se koriste samo jednom ili na kraće razdoblje prije zbrinjavanja. Vlažne maramice za osobnu njegu i uporabu u domaćinstvu također bi trebale biti unutar područja primjene ove Direktive, dok bi vlažne maramice za industrijsku primjenu trebale biti isključene. Kako bi se dodatno pojasnilo treba li neki proizvod smatrati plastičnim proizvodom za jednokratnu uporabu za potrebe ove Direktive, Komisija bi trebala izraditi smjernice o plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu. S obzirom na kriterije utvrđene u ovoj Direktivi, primjeri spremnika za hranu koje za potrebe ove Direktive treba smatrati plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu jesu spremnici za brzu hranu ili kutije za jelo, sendviče, *wrap* sendviče i salate, s hladnom ili vrućom hranom, ili spremnici za svježu ili prerađenu hranu koja ne zahtijeva daljnju pripremu, poput voća, povrća ili slastica. Primjeri spremnika za hranu koje za potrebe ove Direktive ne treba smatrati plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu jesu spremnici koji sadržavaju sušenu hranu ili hranu koja se prodaje hladna i zahtijeva daljnju pripremu, spremnici koji sadržavaju hranu u količini većoj od pojedinačne porcije ili spremnici za hranu veličine pojedinačne porcije koji se prodaju u više od jedne jedinice.

⁽¹²⁾ Direktiva 2014/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive 2001/37/EZ (SL L 127, 29.4.2014., str. 1.).

⁽¹³⁾ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

Primjeri spremnika za napitke koje treba smatrati plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu jesu boce za napitke ili višeslojna (kompozitna) ambalaža za napitke koja se koristi za pivo, vino, vodu, osvježavajuća pića, sokove i nektare, instant napitke ili mlijeko, ali ne i čaše za napitke jer one za potrebe ove Direktive čine zasebnu kategoriju plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu. S obzirom na to da nisu među plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu koje se najčešće pronalazi na plažama Unije, stakleni i metalni spremnici za napitke ne bi trebali biti obuhvaćeni ovom Direktivom. Međutim, Komisija bi u kontekstu preispitivanja ove Direktive među ostalim trebala izvršiti evaluaciju čepova i poklopaca izrađenih od plastike koji se upotrebljavaju za staklene i metalne spremnike za napitke.

- (13) Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni ovom Direktivom trebali bi biti predmetom jedne ili više mjera, ovisno o različitim čimbenicima kao što su dostupnost odgovarajućih i održivijih alternativa, izvedivost promjene obrazaca potrošnje te stupanj do kojeg su već obuhvaćeni postojećim zakonodavstvom Unije.
- (14) Za određene plastične proizvode za jednokratnu uporabu i dalje nisu na raspolaganju odgovarajuće i održivije alternative te se očekuje da će se potrošnja većine takvih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu povećati. Kako bi se taj trend preokrenuo i promicala nastojanja da se pronađu održivija rješenja, od država članica trebalo bi zahtijevati da poduzmu potrebne mjere, primjerice utvrđivanjem nacionalnih ciljeva za smanjenje potrošnje, kojima bi se postiglo ambiciozno i trajno smanjenje potrošnje tih proizvoda, a da se pri tom ne dovedu u pitanje higijena hrane, sigurnost hrane, dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse, obavješćivanje potrošača ili zahtjevi u pogledu sljedivosti koji su utvrđeni u uredbama (EZ) br. 178/2002 ⁽¹⁴⁾, (EZ) br. 852/2004 ⁽¹⁵⁾ i (EZ) br. 1935/2004 ⁽¹⁶⁾ Europskog parlamenta i Vijeća te drugom relevantnom zakonodavstvu o sigurnosti, higijeni i označavanju hrane. Države članice trebale bi u pogledu tih mjera težiti najvišoj mogućoj razini ambicioznosti, čime bi trebalo potaknuti znatan preokret trendova rasta potrošnje i doći do mjerljivog kvantitativnog smanjenja. Tim bi se mjerama trebao uzeti u obzir učinak proizvoda tijekom cijelog životnog ciklusa, među ostalim kada ih se pronađe u morskom okolišu, te bi se trebala poštovati hijerarhija otpada.

Ako države članice tu obvezu odluče provesti s pomoću tržišnih ograničenja, trebale bi osigurati da ta ograničenja budu proporcionalna i nediskriminirajuća. Države članice trebale bi poticati uporabu proizvoda koji su prikladni za višekratnu uporabu i koji su, nakon što postanu otpad, prikladni za pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje.

- (15) Za druge plastične proizvode za jednokratnu uporabu na raspolaganju su odgovarajuće i održive te cjenovno pristupačne alternative. Kako bi se ograničio štetan utjecaj takvih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu na okoliš, od država članica trebalo bi zahtijevati da zabrane njihovo stavljanje na tržište. Time bi se promicala uporaba tih održivijih alternativa koje su na raspolaganju i primjena inovativnih rješenja u pogledu održivijih poslovnih modela, alternativa koje podrazumijevaju ponovnu uporabu te zamjena materijala. Ograničenja u vezi sa stavljanjem na tržište uvedena ovom Direktivom također bi trebala obuhvaćati proizvode od oksorazgradive plastike jer se ta vrsta plastike ne razgrađuje biološki na odgovarajući način i time doprinosi onečišćenju okoliša mikroplastikom, ne može se kompostirati, negativno utječe na recikliranje konvencionalne plastike i ne donosi dokazivu korist za okoliš. Nadalje, s obzirom na visoku prisutnost ekspaniranog polistirenskog smeća u morskom okolišu i dostupnost alternativa, trebalo bi ograničiti i spremnike za hranu i napitke te čaše za napitke za jednokratnu uporabu izrađene od ekspaniranog polistirena.
- (16) Filtri za duhanske proizvode koji sadržavaju plastiku drugi su po učestalosti plastični predmeti za jednokratnu uporabu koje se pronalazi na plažama Unije. Potrebno je smanjiti veliki učinak na okoliš prouzročen izravnim odbacivanjem u okoliš otpada nastalog nakon potrošnje duhanskih proizvoda s filtrima koji sadržavaju plastiku. Očekuje se da će se inovacijama i razvojem proizvoda osigurati održive alternative za filtre koji sadržavaju plastiku te ih je potrebno ubrzati. Programima proširene odgovornosti proizvođača za duhanske proizvode s filtrima koji sadržavaju plastiku trebalo bi potaknuti i inovacije koje vode do razvoja održivih alternativa za filtre duhanskih proizvoda koji sadržavaju plastiku. Države članice trebale bi promicati širok raspon mjera za smanjenje odbacivanja u okoliš otpada nastalog nakon potrošnje duhanskih proizvoda s filtrima koji sadržavaju plastiku.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EZ) br. 1935/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom i stavljanju izvan snage direktiva 80/590/EEZ i 89/109/EEZ (SL L 338, 13.11.2004., str. 4.).

- (17) Čepovi i poklopci izrađeni od plastike koji se upotrebljavaju za spremnike za napitke jedni su od plastičnih predmeta za jednokratnu uporabu koje se najčešće pronalazi na plažama Unije. Stoga bi se spremnici za napitke koji su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu trebali smjeti stavljati na tržište samo ako ispunjavaju posebne zahtjeve u pogledu dizajna proizvoda kojima se znatno smanjuje odbacivanje u okoliš čepova i poklopaca izrađenih od plastike. Spremnici za napitke koji su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu i služe kao ambalaža uz navedeni zahtjev podliježu i osnovnim zahtjevima u pogledu sastava te mogućnosti ponovne uporabe, uporabe i recikliranja ambalaže koji su navedeni u Prilogu II. Direktivi 94/62/EZ.

Kako bi se olakšala usklađenost sa zahtjevima u pogledu dizajna proizvoda i osiguralo neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta, potrebno je izraditi usklađenu normu donesenu u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁷⁾ te bi poštovanje te norme trebalo dovesti do pretpostavke o usklađenosti s tim zahtjevima. Stoga je pravodobni razvoj usklađene norme od najveće važnosti za osiguravanje učinkovite provedbe ove Direktive. Trebalo bi predvidjeti dovoljno vremena da se izradi usklađena norma i omogući proizvođačima da prilagode proizvodne lance kako bi proveli zahtjeve u pogledu dizajna proizvoda. Kako bi se osigurala kružna uporaba plastike, potrebno je promicati tržišnu primjenu recikliranih materijala. Stoga je primjereno uvesti obveze nužnog minimalnog sadržaja reciklirane plastike u bocama za piće.

- (18) Proizvode od plastike trebalo bi proizvoditi uzimajući u obzir cijeli njihov životni vijek. Dizajnom plastičnih proizvoda u obzir bi uvijek trebalo uzimati fazu proizvodnje i uporabe te mogućnost ponovne uporabe i recikliranja proizvoda. U kontekstu preispitivanja koje treba poduzeti u skladu s člankom 9. stavkom 5. Direktive 94/62/EZ Komisija bi trebala uzeti u obzir relativna svojstva različitih ambalažnih materijala, uključujući kompozitne materijale, na osnovi procjena životnog ciklusa, pri čemu bi se osobito trebalo posvetiti pitanjima sprečavanja nastanka otpada i dizajna za kružnost.
- (19) Zbog zdravlja žena trebalo bi izbjegavati prisutnost opasnih kemijskih tvari u higijenskim ulošcima, tamponima i aplikatorima za tampone. U okviru postupka za uvođenje ograničenja na temelju Uredbe (EZ) br. 1907/2006, primjereno je da Komisija razmotri daljnja ograničenja za takve tvari.
- (20) Određeni plastični proizvodi za jednokratnu uporabu završe u okolišu zbog neodgovarajućeg zbrinjavanja putem kanalizacijskog sustava ili zbog drugog neodgovarajućeg ispuštanja u okoliš. Zbrinjavanje putem kanalizacijskog sustava može začepljenjem crpki i blokiranjem cijevi kanalizacijskim mrežama dodatno stvoriti znatnu ekonomsku štetu. Za te proizvode često nedostaju informacije o bitnim karakteristikama proizvoda ili odgovarajućem načinu zbrinjavanja otpada. Stoga bi plastični proizvodi za jednokratnu uporabu koji se često zbrinjavaju putem kanalizacijskog sustava ili na neki drugi neodgovarajući način trebali podlijegati zahtjevima u pogledu označavanja. Ta bi oznaka trebala sadržavati informacije za potrošače o odgovarajućim mogućnostima u pogledu gospodarenja otpadom za proizvod ili o tome koje načine zbrinjavanja otpada za taj proizvod treba izbjegavati u skladu s hijerarhijom otpada, kao i o prisutnosti plastike u proizvodu te o posljedičnom negativnom utjecaju na okoliš koji nastaje zbog odbacivanja smeća u okoliš ili drugog neodgovarajućeg zbrinjavanja proizvoda. Oznaka bi se, ovisno o slučaju, trebala nalaziti ili na ambalaži proizvoda ili na samom proizvodu. Komisija bi trebala biti ovlaštena za utvrđivanje usklađenih specifikacija za tu oznaku te bi pri tom trebala, prema potrebi, ispitati kakva je percepcija predložene oznake kod reprezentativnih skupina potrošača kako bi se osigurala njezina djelotvornost i razumljivost. Zahtjevi u pogledu označavanja već se primjenjuju u odnosu na ribolovni alat u skladu s Uredbom (EZ) br. 1224/2009.
- (21) Kada je riječ o plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu za koje nisu na raspolaganju odgovarajuće i održive alternative, države članice trebale bi, u skladu s načelom „onečišćivač plaća”, uvesti i programe proširene odgovornosti proizvođača za pokrivanje potrebnih troškova gospodarenja otpadom i čišćenja smeća te troškova mjera za podizanje svijesti radi sprečavanja nastanka i smanjenja količine takvog smeća. Ti troškovi ne bi trebali premašivati troškove koji su potrebni za pružanje tih usluga na isplativ način, a trebali bi ih utvrditi dotični akteri na transparentan način.

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

- (22) Direktivom 2008/98/EZ utvrđuju se opći minimalni zahtjevi za programe proširene odgovornosti proizvođača. Ti bi se zahtjevi trebali primjenjivati na programe proširene odgovornosti proizvođača koji se uspostavljaju ovom Direktivom, bez obzira na to provode li se zakonodavnim aktom ili putem sporazumâ u skladu s ovom Direktivom. Relevantnost određenih zahtjeva ovisi o karakteristikama proizvoda. Odvojeno skupljanje nije potrebno kako bi se osiguralo pravilno postupanje u skladu s hijerarhijom otpada za duhanske proizvode s filtrima koji sadržavaju plastiku, vlažne maramice i balone. Stoga za te proizvode ne bi trebala biti obvezna uspostava odvojenog skupljanja. Ovom bi Direktivom trebalo utvrditi zahtjeve u pogledu proširene odgovornosti proizvođača kao dodatak onima utvrđenima Direktivom 2008/98/EZ, na primjer zahtjev da bi proizvođači određenih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu trebali pokriti troškove čišćenja smeća. Također bi trebalo biti moguće pokriti troškove uspostave posebne infrastrukture za skupljanje otpada nastalog nakon potrošnje duhanskih proizvoda, kao što su odgovarajući spremnici za otpad na mjestima na kojima se uobičajeno najviše smeća odbacuje u okoliš. Metodologijom za izračun troškova čišćenja smeća u obzir bi trebalo uzeti proporcionalnost. Kako bi se minimizirali administrativni troškovi, države članice trebale bi moći odrediti financijske doprinose za pokriće troškova čišćenja smeća utvrđivanjem odgovarajućih višegodišnjih fiksnih iznosa.
- (23) Plastika koja potječe od odbačenog ribolovnog alata, uključujući ostavljeni i izgubljeni ribolovni alat, čini velik postotak morskog smeća, što upućuje na to da postojeći pravni zahtjevi utvrđeni u Uredbi (EZ) br. 1224/2009, Direktivi 2000/59/EZ i Direktivi 2008/98/EZ ne pružaju dovoljno poticaja za vraćanje takvog ribolovnog alata na obalu radi skupljanja i obrade. Sustavom neizravnih naknada uspostavljenim Direktivom (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁸⁾ predviđa se sustav za uklanjanje poticaja za ispuštanje broskog otpada u more te se osigurava pravo na isporuku otpada. Taj bi sustav, međutim, trebalo dopuniti dodatnim financijskim poticajima za ribare za vraćanje otpadnog ribolovnog alata na kopno kako bi izbjegli moguće povećanje neizravne naknade za otpad koju treba platiti. S obzirom na to da plastične komponente ribolovnog alata imaju visok potencijal za recikliranje, države članice trebale bi, u skladu s načelom „onečišćivač plaća”, uvesti proširenu odgovornost proizvođača za ribolovni alat i komponente ribolovnog alata koje sadržavaju plastiku kako bi se osiguralo odvojeno skupljanje otpadnog ribolovnog alata i financiralo gospodarenje otpadnim ribolovnim alatom prihvatljivo za okoliš, a posebice njegovo recikliranje.
- (24) U okviru proširene odgovornosti proizvođača za ribolovni alat koji sadržava plastiku, države članice trebale bi pratiti i izvršavati procjene, u skladu s obvezama izvješćivanja utvrđenima u ovoj Direktivi, u pogledu ribolovnog alata koji sadržava plastiku.
- (25) Iako sve morsko smeće koje sadržava plastiku predstavlja opasnost za okoliš i zdravlje ljudi koju bi trebalo ukloniti, trebalo bi voditi računa i o pitanjima proporcionalnosti. Stoga same ribare i obrtnike koji izrađuju ribolovni alat koji sadržava plastiku ne bi trebalo smatrati proizvođačima te oni ne bi trebali biti odgovorni za ispunjenje obveza proizvođača u vezi s proširenom odgovornošću proizvođača.
- (26) Ekonomski i drugi poticaji za potporu održivih odabira potrošača i promicanje odgovornog ponašanja potrošača mogu biti učinkovit alat za postizanje ciljeva ove Direktive.
- (27) Boce za napitke koje su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu jedan su od predmeta koje se najčešće pronalazi u morskom smeću na plažama Unije. Razlog tomu su nedjelotvorni sustavi odvojenog skupljanja i slabo sudjelovanje potrošača u tim sustavima. Potrebno je promicati djelotvornije sustave odvojenog skupljanja. Stoga bi trebalo utvrditi minimalni cilj za odvojeno skupljanje za boce za napitke koje su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu. Iako se obvezom odvojenog skupljanja otpada zahtijeva da se otpad drži odvojeno prema vrsti i svojstvima, trebalo bi biti moguće da se određene vrste otpada skupljaju zajedno pod uvjetom da se time ne ometa visokokvalitetno recikliranje sukladno s hijerarhijom otpada u skladu s člankom 10. stavkom 2. i stavkom 3. točkom (a) Direktive 2008/98/EZ. Utvrđivanje cilja za odvojeno skupljanje trebalo bi se temeljiti na količini plastičnih boca za napitke za jednokratnu uporabu stavljenih na tržište u državi članici ili, alternativno, na količini otpadnih plastičnih boca za napitke za jednokratnu uporabu nastalih u državi članici. Prilikom izračuna količine otpada nastalog u državi članici trebalo bi uzeti u obzir sve nastale otpadne plastične boce za napitke za jednokratnu uporabu, uključujući one odbačene u okoliš kao smeće umjesto da su zbrinute putem sustava skupljanja otpada. Države članice trebale bi biti u stanju postići taj minimalni cilj utvrđivanjem ciljeva za odvojeno skupljanje

⁽¹⁸⁾ Direktiva (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvatanje isporuke broskog otpada, izmjeni Direktive 2010/65/EU i stavljanju izvan snage Direktive 2000/59/EZ (SL L 151, 7.6.2019., str. 116).

za boce za napitke koji su plastični proizvodi za jednokratnu uporabu u okviru programa proširene odgovornosti proizvođača, uspostavljanjem programâ povrata pologa ili nekom drugom mjerom koju smatraju primjerenom. To će imati izravan pozitivan utjecaj na stopu skupljanja, kvalitetu skupljenog materijala i kvalitetu reciklata, stvarajući time prilike za industriju recikliranja i tržište reciklata. Time će se podupirati ostvarenje ciljeva za recikliranje ambalažnog otpada utvrđenih u Direktivi 94/62/EZ.

- (28) Kako bi se spriječilo odbacivanje smeća u okoliš i drugo neodgovarajuće zbrinjavanje otpada koji dovode do nastajanja morskog smeća koje sadržava plastiku, potrošače plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu i korisnike ribolovnog alata koji sadržava plastiku potrebno je pravilno obavješćivati o dostupnosti alternativa koje se mogu ponovno upotrijebiti i sustavima za ponovnu uporabu, najviše odgovarajućim dostupnim mogućnostima u pogledu gospodarenja otpadom i/ili o tome koje načine zbrinjavanja otpada treba izbjegavati, o najboljim praksama u pogledu dobrog gospodarenja otpadom i utjecajima na okoliš koji nastaju zbog loših praksi zbrinjavanja otpada, kao i o plastičnom sadržaju u određenim plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i u ribolovnom alatu te o učinku neodgovarajućeg zbrinjavanja otpada na kanalizacijski sustav. Stoga bi od država članica trebalo zahtijevati poduzimanje mjera za podizanje svijesti, kojima bi se osiguralo da se takve informacije pružaju tim potrošačima i korisnicima. Te informacije ne bi smjele sadržavati promotivne poruke koje potiču na uporabu plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu. Države članice trebale bi biti u mogućnosti odabrati mjere koje su najprimjerenije s obzirom na obilježja proizvoda ili njegovu namjenu. Proizvođači plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu i ribolovnog alata koji sadržava plastiku trebali bi pokriti troškove mjera za podizanje svijesti u okviru svojih obveza proširene odgovornosti proizvođača.
- (29) Ovom Direktivom želi se zaštititi okoliš i zdravlje ljudi. Kako je Sud više puta istaknuo, isključiti, u načelu, mogućnost da se osobe kojih se to tiče pozivaju na obvezu koja se nameće direktivom bilo bi u suprotnosti s obvezujućim učinkom koji se pridaje direktivi na temelju članka 288. trećeg stavka Ugovora o funkcioniranju Europske unije. To se stajalište posebno primjenjuje u pogledu direktive čiji je cilj sprečavanje i smanjenje utjecaja određenih plastičnih proizvoda na vodeni okoliš.
- (30) Za ocjenjivanje provedbe ove Direktive važno je praćenje razine morskog smeća u Uniji. U skladu s Direktivom 2008/56/EZ od država članica zahtijeva se da redovno prate svojstva i količine morskog smeća, uključujući plastično morsko smeće. Podaci o tom praćenju također se dostavljaju Komisiji.
- (31) Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive te bi trebale poduzeti sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije trebale bi biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.
- (32) U skladu sa stavkom 22. Međuinstitucijskog sporazuma od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁽¹⁹⁾, Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Direktive. Ta bi se evaluacija trebala temeljiti na iskustvu stečenome i podacima prikupljenima tijekom provedbe ove Direktive te podacima prikupljenima na temelju direktiva 2008/56/EZ i 2008/98/EZ. Evaluacija bi trebala pružiti osnovu za procjenu mogućih daljnjih mjera, uključujući utvrđivanje ciljeva za smanjenje na razini Unije za 2030. i nakon toga, i procjenu o tome treba li, na temelju rezultata praćenja morskog smeća u Uniji, preispitati prilog u kojem su navedeni plastični proizvodi za jednokratnu uporabu te može li se područje primjene ove Direktive proširiti na druge proizvode za jednokratnu uporabu.
- (33) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Direktive, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu metodologije za izračun i provjeru godišnje potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu za koje su utvrđeni ciljevi smanjenja potrošnje, u pogledu pravila za izračun i provjeru postizanja ciljeva u vezi s minimalnim sadržajem recikliranog materijala za plastične boce za napitke za jednokratnu uporabu, u pogledu specifikacija za oznake koje treba pričvrstiti na određene plastične proizvode za jednokratnu uporabu, u pogledu metodologije za izračun i provjeru ciljeva za skupljanje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu za koje su utvrđeni ciljevi za odvojeno skupljanje te u pogledu formata za dostavljanje podataka i informacija o provedbi ove Direktive. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁰⁾.
- (34) Primjereno je državama članicama dopustiti da određene odredbe ove Direktive odluče provesti putem sporazuma između nadležnih tijela i dotičnih gospodarskih sektora, pod uvjetom da su ispunjeni određeni zahtjevi.
- (35) Nadležna tijela, proizvođači i potrošači zajednički bi trebali sudjelovati u borbi protiv smeća. Tijela javne vlasti, uključujući institucije Unije, trebala bi biti primjer drugima.

⁽¹⁹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (36) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest sprečavanje i smanjenje utjecaja određenih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu, proizvoda od oksorazgradive plastike i ribolovnog alata koji sadržava plastiku na okoliš i na zdravlje ljudi te promicanje prelaska na kružno gospodarstvo, uključujući poticanje inovativnih i održivih poslovnih modela, proizvoda i materijala, čime se doprinosi i učinkovitom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Ciljevi

Ciljevi su ove Direktive spriječiti i smanjiti utjecaj određenih plastičnih proizvoda na okoliš, posebno vodeni okoliš, i na zdravlje ljudi te promicati prelazak na kružno gospodarstvo s inovativnim i održivim poslovnim modelima, proizvodima i materijalima te time ujedno doprinijeti učinkovitom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na plastične proizvode za jednokratnu uporabu koji su navedeni u Prilogu, na proizvode od oksorazgradive plastike te na ribolovni alat koji sadržava plastiku.
2. U slučaju sukoba između ove Direktive i direktive 94/62/EZ ili 2008/98/EZ prednost ima ova Direktiva.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „plastika” znači materijal koji se sastoji od polimera kako je definiran u članku 3. točki 5. Uredbe (EZ) br. 1907/2006, kojemu se mogu dodati aditivi ili druge tvari i koji može funkcionirati kao glavna strukturna komponenta konačnih proizvoda, uz iznimku prirodnih polimera koji nisu kemijski modificirani;
2. „plastični proizvod za jednokratnu uporabu” znači proizvod koji je u cijelosti ili djelomično izrađen od plastike te nije osmišljen, dizajniran ili stavljen na tržište tako da tijekom svojeg životnog vijeka podnese višekratna kruženja ili višekratne cikluse uporabe na način da se vrati proizvođaču na ponovno punjenje ili da se ponovno upotrijebi u istu svrhu u koju je osmišljen;
3. „oksorazgradiva plastika” znači plastični materijali kojima su dodani aditivi koji oksidacijom dovode do fragmentacije plastičnog materijala u mikrofragmente ili do kemijske razgradnje;
4. „ribolovni alat” znači svaki predmet ili komad opreme koji se upotrebljava u ribolovu ili akvakulturi za traženje, hvatanje ili uzgoj morskih bioloških resursa ili koji pluta na površini mora i upotrebljava se za privlačenje i hvatanje ili uzgoj takvih morskih bioloških resursa;
5. „otpadni ribolovni alat” znači svaki ribolovni alat koji je obuhvaćen definicijom otpada iz članka 3. točke 1. Direktive 2008/98/EZ, uključujući sve zasebne komponente, tvari i materijale koji su bili dio takvog ribolovnog alata u trenutku njegova odbacivanja ili su bili pričvršćeni na njega, među ostalim i kada je bio ostavljen ili izgubljen;
6. „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu države članice;

7. „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili upotrebu na tržištu države članice u okviru trgovačke djelatnosti, s plaćanjem ili bez plaćanja;
8. „usklađena norma” znači usklađena norma kako je definirana u članku 2. točki 1. podtočki (c) Uredbe (EU) br. 1025/2012;
9. „otpad” znači otpad kako je definiran u članku 3. točki 1. Direktive 2008/98/EZ;
10. „program proširene odgovornosti proizvođača” znači program proširene odgovornosti proizvođača kako je definiran u članku 3. točki 21. Direktive 2008/98/EZ;
11. „proizvođač” znači:
 - (a) svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u državi članici koja plastične proizvode za jednokratnu uporabu, napunjene plastične proizvode za jednokratnu uporabu ili ribolovni alat koji sadržava plastiku profesionalno proizvodi, puni, prodaje ili uvozi, bez obzira na korištenu prodajnu tehniku, među ostalim i putem ugovora na daljinu kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾, i stavlja ih na tržište te države članice, osim osoba koje obavljaju ribolovne aktivnosti kako su definirane u članku 4. točki 28. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾; ili
 - (b) svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u jednoj državi članici ili u trećoj zemlji koja plastične proizvode za jednokratnu uporabu, napunjene plastične proizvode za jednokratnu uporabu i ribolovni alat koji sadržava plastiku, putem ugovora na daljinu kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU, profesionalno izravno prodaje privatnim kućanstvima ili korisnicima koji nisu privatna kućanstva u drugoj državi članici, osim osoba koje obavljaju ribolovne aktivnosti kako su definirane u članku 4. točki 28. Uredbe (EU) br. 1380/2013;
12. „skupljanje” znači skupljanje kako je definirano u članku 3. točki 10. Direktive 2008/98/EZ;
13. „odvojeno skupljanje” znači odvojeno skupljanje kako je definirano u članku 3. točki 11. Direktive 2008/98/EZ;
14. „obrada” znači obrada kako je definirana u članku 3. točki 14. Direktive 2008/98/EZ;
15. „ambalaža” znači ambalaža kako je definirana u članku 3. točki 1. Direktive 94/62/EZ;
16. „biorazgradiva plastika” znači plastika koja se može fizički i biološki raspasti, tako da se na kraju razgradi na ugljikov dioksid (CO₂), biomasu i vodu i da se, u skladu s europskim normama za ambalažu, može oporabiti kompostiranjem i anaerobnom digestijom;
17. „lučki uređaji za prihvat” znači lučki uređaji za prihvat kako su definirani u članku 2. točki (e) Direktive 2000/59/EZ;
18. „duhanski proizvodi” znači duhanski proizvodi kako su definirani u članku 2. točki 4. Direktive 2014/40/EU.

Članak 4.

Smanjenje potrošnje

1. Države članice poduzimaju mjere potrebne za postizanje ambicioznog i trajnog smanjenja potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu A Priloga, u skladu s općim ciljevima politike Unije o otpadu, a posebno sprečavanjem nastanka otpada, kako bi se ostvario znatan preokret trendova rasta potrošnje. Tim se mjerama na državnom području države članice do 2026. u usporedbi s 2022. postiže mjerljivo kvantitativno smanjenje potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu A Priloga.

⁽²¹⁾ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

⁽²²⁾ Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L 354, 28.12.2013., str. 22.).

Države članice do 3. srpnja 2021. pripremaju opis mjera koje su donijele na temelju prvog podstavka, taj opis dostavljaju Komisiji te ga stavljaju na raspolaganje javnosti. Države članice ugrađuju mjere utvrđene u tom opisu u planove ili programe navedene u članku 11. prilikom prvog sljedećeg ažuriranja tih planova ili programa u skladu s relevantnim zakonodavnim aktima Unije kojima se uređuju ti planovi ili programi, ili u bilo koje druge programe izrađene posebno u tu svrhu.

Mjere mogu uključivati nacionalne ciljeve za smanjenje potrošnje, mjere kojima se osigurava da se na mjestu prodaje krajnjem potrošaču stave na raspolaganje alternative plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu navedenima u dijelu A Priloga koje se mogu ponovno upotrijebiti, ekonomske instrumente poput instrumenata kojima se osigurava da se ti plastični proizvodi za jednokratnu uporabu ne daju besplatno krajnjem potrošaču na mjestu prodaje i sporazume iz članka 17. stavka 3. Države članice mogu uvesti tržišna ograničenja kojima se odstupa od članka 18. Direktive 94/62/EZ u svrhu sprečavanja odbacivanja takvih proizvoda u okoliš kao smeća, kako bi se osiguralo da ih se zamijeni alternativama koje se mogu ponovno upotrebljavati ili ne sadržavaju plastiku. Mjere se mogu razlikovati ovisno o utjecaju koji ti plastični proizvodi za jednokratnu uporabu imaju na okoliš tijekom svojeg životnog ciklusa, među ostalim kada ih se odbaci u okoliš kao smeće.

Mjere donesene u skladu s ovim stavkom moraju biti proporcionalne i nediskriminirajuće. Države članice obavješćuju Komisiju o tim mjerama u skladu s Direktivom (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²³⁾ kada se to zahtijeva tom direktivom.

Radi usklađivanja s prvim podstavkom ovog stavka svaka država članica prati plastične proizvode za jednokratnu uporabu navedene u dijelu A Priloga koji se stavljaju na tržište i poduzete mjere smanjenja te Komisiji podnosi izvješće o ostvarenom napretku u skladu sa stavkom 2. ovog članka i člankom 13. stavkom 1., s ciljem uspostave obvezujućih kvantitativnih ciljeva Unije za smanjenje potrošnje.

2. Komisija do 3. siječnja 2021. donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje metodologija za izračun i provjeru ambicioznog i trajnog smanjenja potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu A Priloga. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2.

Članak 5.

Ograničenja u vezi sa stavljanjem na tržište

Države članice zabranjuju stavljanje na tržište plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu B Priloga i proizvoda od oksorazgradive plastike.

Članak 6.

Zahtjevi u pogledu proizvoda

1. Države članice osiguravaju da se plastični proizvodi za jednokratnu uporabu navedeni u dijelu C Priloga koji imaju čepove i poklopce izrađene od plastike mogu staviti na tržište samo ako ti čepovi i poklopci ostaju pričvršćeni za spremnike tijekom faze predviđene uporabe proizvoda.

2. Za potrebe ovog članka ne smatra se da su metalni čepovi ili poklopci s plastičnim brtvama izrađeni od plastike.

3. Komisija do 3. listopada 2019. zahtijeva od europskih organizacija za normizaciju da razviju usklađene norme u pogledu zahtjeva iz stavka 1. Tim se normama osobito odgovara na potrebu da se osigura potrebna čvrstoća, pouzdanost i sigurnost zatvarača spremnika za napitke, uključujući one za gazirana pića.

⁽²³⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

4. Od datuma objave upućivanjâ na usklađene norme iz stavka 3. u *Službenom listu Europske unije* plastični proizvodi za jednokratnu uporabu iz stavka 1. koji su usklađeni s tim normama ili dijelovima tih normi smatraju se usklađenima sa zahtjevom utvrđenim u stavku 1.

5. U pogledu boca za napitke navedenih u dijelu F Priloga svaka država članica osigurava da:

(a) od 2025. boce za napitke navedene u dijelu F Priloga koje su proizvedene od polietilen-tereftalata kao glavne sastavnice („PET boce“) sadržavaju najmanje 25 % reciklirane plastike, izračunano kao prosjek za sve PET boce stavljene na tržište na državnom području te države članice; i

(b) od 2030. boce za napitke navedene u dijelu F Priloga sadržavaju najmanje 30 % reciklirane plastike, izračunano kao prosjek za sve takve boce za napitke stavljene na tržište na državnom području te države članice.

Komisija do 1. siječnja 2022. donosi provedbene akte kojima se utvrđuju pravila za izračun i provjeru ciljeva utvrđenih u prvom podstavku ovog stavka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2.

Članak 7.

Zahtjevi u pogledu označivanja

1. Države članice osiguravaju da svaki plastični proizvod za jednokratnu uporabu naveden u dijelu D Priloga koji se stavlja na tržište bude na ambalaži ili na samom proizvodu označen vidljivom, čitljivom i neizbrisivom oznakom kojom se potrošače obavještuje o sljedećim elementima:

(a) odgovarajućim mogućnostima u pogledu gospodarenja otpadom za proizvod ili načinima zbrinjavanja otpada koje za taj proizvod treba izbjegavati, u skladu s hijerarhijom otpada; i

(b) prisutnosti plastike u proizvodu te posljedičnom negativnom utjecaju koji na okoliš ima odbacivanje smeća ili drugo neodgovarajuće zbrinjavanje otpada od proizvoda.

Usklađene specifikacije za oznaku utvrđuje Komisija u skladu sa stavkom 2.

2. Komisija do 3. srpnja 2020. donosi provedbeni akt kojim se utvrđuju usklađene specifikacije za oznaku iz stavka 1. kojima se:

(a) predviđa da se oznaka plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u točkama 1., 2. i 3. dijela D Priloga stavlja na prodajnu i skupnu ambalažu tih proizvoda. Ako se više prodajnih jedinica grupira u trenutku kupnje, svaka prodajna jedinica mora imati oznaku na ambalaži. Oznaka nije potrebna za ambalažu površine manje od 10 cm²;

(b) predviđa da se oznaka plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u točki 4. dijela D Priloga stavlja na sam proizvod; i

(c) uzimaju u obzir postojeći dobrovoljni sektorski pristupi i obraća posebna pozornost na potrebu za izbjegavanjem informacija kojima se potrošači dovode u zabludu.

Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2.

3. Odredbama ovog članka koje se odnose na duhanske proizvode dopunjuju se odredbe utvrđene u Direktivi 2014/40/EU.

Članak 8.

Proširena odgovornost proizvođača

1. Države članice osiguravaju da za sve plastične proizvode za jednokratnu uporabu navedene u dijelu E Priloga koji se stavljaju na tržište države članice budu uspostavljeni programi proširene odgovornosti proizvođača, u skladu s člancima 8. i 8.a Direktive 2008/98/EZ.

2. Države članice osiguravaju da proizvođači plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku I. dijela E Priloga pokrivaju troškove u skladu s odredbama o proširenoj odgovornosti proizvođača iz direktiva 2008/98/EZ i 94/62/EZ te da, ako nisu već uključeni, pokrivaju sljedeće troškove:

- (a) troškove mjera za podizanje svijesti iz članka 10. ove Direktive u vezi s tim proizvodima;
- (b) troškove skupljanja otpada od tih proizvoda koji su odbačeni u javnim sustavima skupljanja otpada, uključujući infrastrukturu i njezino funkcioniranje, te naknadnog prijevoza i obrade tog otpada; i
- (c) troškove čišćenja smeća od tih proizvoda i naknadnog prijevoza i obrade tog smeća.

3. Države članice osiguravaju da proizvođači plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljcima II. i III. dijela E Priloga pokrivaju barem sljedeće troškove:

- (a) troškove mjera za podizanje svijesti iz članka 10. u vezi s tim proizvodima;
- (b) troškove čišćenja smeća od tih proizvoda i naknadnog prijevoza i obrade tog smeća; i
- (c) troškove prikupljanja podataka i izvješćivanja u skladu s člankom 8.a stavkom 1. točkom (c) Direktive 2008/98/EZ.

U pogledu plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku III. dijela E Priloga ovoj Direktivi države članice osiguravaju da proizvođači uz to pokrivaju i troškove skupljanja otpada od tih proizvoda koji su odbačeni u javnim sustavima skupljanja otpada, uključujući infrastrukturu i njezino funkcioniranje, te naknadnog prijevoza i obrade tog otpada. Ti troškovi mogu uključivati uspostavu posebne infrastrukture za skupljanje otpada od tih proizvoda, kao što su odgovarajući spremnici za otpad na mjestima na kojima se uobičajeno najviše smeća odbacuje u okoliš.

4. Troškovi iz stavaka 2. i 3. koje treba pokriti ne smiju premašiti troškove koji su potrebni za isplativo pružanje usluga navedenih u tim stavcima i transparentno se utvrđuju među dotičnim akterima. Troškovi čišćenja smeća ograničeni su na aktivnosti koje provode tijela javne vlasti ili koje se provode u njihovo ime. Metodologija izračuna izražuje se na način kojim se omogućuje da se troškovi čišćenja smeća utvrde na proporcionalan način. Kako bi se minimizirali administrativni troškovi, države članice mogu odrediti financijske doprinose za pokriće troškova čišćenja smeća utvrđivanjem odgovarajućih višegodišnjih fiksnih iznosa.

Komisija uz savjetovanje s državama članicama objavljuje smjernice za kriterije u vezi s troškovima čišćenja smeća iz stavaka 2. i 3.

5. Države članice jasno definiraju uloge i odgovornosti svih relevantnih uključenih aktera.

Kad je riječ o ambalaži, te se uloge i odgovornosti definiraju u skladu s Direktivom 94/62/EZ.

6. Svaka država članica dopušta proizvođačima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici koji stavljaju proizvode na njezino tržište da imenuju pravnu ili fizičku osobu s poslovnim nastanom na njezinu državnom području kao ovlaštenog predstavnika za potrebe ispunjavanja obveza proizvođača u pogledu programâ proširene odgovornosti proizvođača na njezinu državnom području.

7. Svaka država članica osigurava da proizvođač s poslovnim nastanom na njezinu državnom području koji prodaje plastične proizvode za jednokratnu uporabu navedene u dijelu E Priloga i ribolovni alat koji sadržava plastiku u drugoj državi članici u kojoj nema poslovni nastan imenuje ovlaštenog predstavnika u toj drugoj državi članici. Ovlašteni predstavnik jest osoba koja je odgovorna za ispunjavanje obveza tog proizvođača na temelju ove Direktive na državnom području te druge države članice.

8. Države članice osiguravaju da za ribolovni alat koji sadržava plastiku i koji se stavlja na tržište države članice budu uspostavljeni programi proširene odgovornosti proizvođača, u skladu s člancima 8. i 8.a Direktive 2008/98/EZ.

Države članice koje imaju morske vode kako su definirane u članku 3. točki 1. Direktive 2008/56/EZ uspostavljaju nacionalnu minimalnu godišnju stopu skupljanja otpadnog ribolovnog alata koji sadržava plastiku namijenjenu recikliranju.

Države članice prate ribolovni alat koji sadržava plastiku stavljen na tržište države članice, kao i skupljeni otpadni ribolovni alat koji sadržava plastiku, te izvješćuju Komisiju u skladu s člankom 13. stavkom 1. ove Direktive, s ciljem utvrđivanja obvezujućih kvantitativnih ciljeva Unije za skupljanje.

9. Kada je riječ o programima proširene odgovornosti proizvođača uspostavljenima u skladu sa stavkom 8. ovog članka, države članice osiguravaju da proizvođači ribolovnog alata koji sadržava plastiku pokrivaju troškove odvojenog skupljanja otpadnog ribolovnog alata koji sadržava plastiku i koji je isporučen primjerenim lučkim uređajima za prihvatanje u skladu s Direktivom (EU) 2019/883 ili drugim istovrijednim sustavima za skupljanje koji nisu obuhvaćeni područjem primjene te direktive, kao i troškove njegova naknadnog prijevoza i obrade. Proizvođači pokrivaju i troškove mjera za podizanje svijesti iz članka 10. koje se odnose na ribolovni alat koji sadržava plastiku.

Zahtjevima utvrđenima u ovom stavku dopunjuju se zahtjevi koji se u pravu Unije o lučkim uređajima za prihvatanje primjenjuju na otpad s ribarskih plovila.

Ne dovodeći u pitanje tehničke mjere utvrđene u Uredbi Vijeća (EZ) br. 850/98 ⁽²⁴⁾, Komisija od europskih organizacija za normizaciju zahtijeva da razviju usklađene norme u vezi s kružnim dizajnom ribolovnog alata kako bi se potaknula priprema za ponovnu uporabu alata i olakšala mogućnost njegova recikliranja na kraju životnog vijeka.

Članak 9.

Odvojeno skupljanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale odvojeno skupljanje radi recikliranja:
 - (a) do 2025. 77 %, izraženo u masi, otpadnih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu F Priloga koji su u određenoj godini stavljeni na tržište;
 - (b) do 2029. 90 %, izraženo u masi, otpadnih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu F Priloga koji su u određenoj godini stavljeni na tržište.

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu navedeni u dijelu F Priloga stavljeni na tržište u državi članici mogu se smatrati jednakima količini otpada koji nastaje od takvih proizvoda, uključujući smeće koje se odbacuje u okoliš, u istoj godini u toj državi članici.

Da bi ostvarile taj cilj, države članice mogu, među ostalim:

- (a) uspostaviti programe povrata pologa;
- (b) utvrditi ciljeve za odvojeno skupljanje za relevantne programe proširene odgovornosti proizvođača.

Prvi podstavak primjenjuje se ne dovodeći u pitanje članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2008/98/EZ.

2. Komisija olakšava razmjenu informacija i najboljih praksi među državama članicama o odgovarajućim mjerama za postizanje ciljeva utvrđenih u stavku 1., među ostalim o programima povrata pologa. Komisija stavlja rezultate te razmjene informacija i najboljih praksi na raspolaganje javnosti.

3. Komisija do 3. srpnja 2020. donosi provedbeni akt kojim se utvrđuje metodologija za izračun i provjeru ciljeva za odvojeno skupljanje utvrđenih u stavku 1. ovog članka. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2.

Članak 10.

Mjere za podizanje svijesti

Države članice poduzimaju mjere za obavješćivanje potrošača i poticanje odgovornog ponašanja potrošača kako bi se postiglo smanjenje odbacivanja smeća od proizvoda obuhvaćenih ovom Direktivom u okoliš te poduzimaju mjere za obavješćivanje potrošača plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu G Priloga i korisnika ribolovnog alata koji sadržava plastiku o sljedećem:

- (a) dostupnosti alternativa koje se mogu ponovno upotrijebiti, sustavima za ponovnu uporabu i mogućnostima u pogledu gospodarenja otpadom za te plastične proizvode za jednokratnu uporabu i ribolovni alat koji sadržava plastiku, kao i o najboljim praksama dobrog gospodarenja otpadom koje se primjenjuju u skladu s člankom 13. Direktive 2008/98/EZ;
- (b) posljedicama koje za okoliš, a posebno morski okoliš ima odbacivanje smeća u okoliš i drugo neodgovarajuće zbrinjavanje otpada od tih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu i ribolovnog alata koji sadržava plastiku;

⁽²⁴⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 850/98 od 30. ožujka 1998. o očuvanju ribolovnih resursa putem tehničkih mjera za zaštitu nedoraslih morskih organizama (SL L 125, 27.4.1998., str. 1.).

- (c) posljedicama koje neodgovarajuće zbrinjavanje otpada od tih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu ima za kanalizacijsku mrežu.

Članak 11.

Koordiniranje mjera

Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 1. prvi podstavak ove Direktive, svaka država članica osigurava da mjere koje poduzima za prenošenje i provedbu ove Direktive budu sastavni dio njezinih programa mjera uspostavljenih u skladu s člankom 13. Direktive 2008/56/EZ za one države članice koje imaju morske vode, programa mjera uspostavljenih u skladu s člankom 11. Direktive 2000/60/EZ, planova gospodarenja otpadom i programa za sprečavanje nastanka otpada uspostavljenih u skladu s člancima 28. i 29. Direktive 2008/98/EZ te planova prihvata otpada i rukovanja otpadom uspostavljenih u skladu s Direktivom (EU) 2019/883, te da te mjere budu usklađene s tim programima i planovima.

Mjere koje države članice poduzimaju za prenošenje i provedbu članaka od 4. do 9. ove Direktive moraju biti usklađene s pravom Unije u području hrane kako bi se osiguralo da higijena i sigurnost hrane ne budu dovedene u pitanje. Kada je riječ o materijalima koji dolaze u dodir s hranom, države članice potiču uporabu, kada je to moguće, održivih alternativa plastici za jednokratnu uporabu.

Članak 12.

Specifikacije i smjernice za plastične proizvode za jednokratnu uporabu

Kako bi se utvrdilo treba li spremnik za hranu smatrati plastičnim proizvodom za jednokratnu uporabu za potrebe ove Direktive, odlučujuću ulogu uz kriterije za spremnike za hranu koji su navedeni u Prilogu ima tendencija njegova odbacivanja u okoliš kao smeća zbog volumena ili veličine, posebno spremnika za pojedinačne porcije.

Komisija do 3. srpnja 2020. objavljuje smjernice, uz savjetovanje s državama članicama, koje prema potrebi uključuju primjere onoga što treba smatrati plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu za potrebe ove Direktive.

Članak 13.

Sustavi obavješćivanja i izvješćivanje

1. Države članice za svaku kalendarsku godinu Komisiju izvješćuju o sljedećem:
 - (a) podacima o plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu navedenima u dijelu A Priloga koji su stavljeni na tržište države članice svake godine, kako bi se dokazalo smanjenje potrošnje u skladu s člankom 4. stavkom 1.;
 - (b) informacijama o mjerama koje je država članica poduzela za potrebe članka 4. stavka 1.;
 - (c) podacima o plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu navedenima u dijelu F Priloga koji su odvojeno skupljeni u državi članici svake godine, kako bi se dokazalo postizanje ciljeva za odvojeno skupljanje u skladu s člankom 9. stavkom 1.;
 - (d) podacima o ribolovnom alatu koji sadržava plastiku i koji je stavljen na tržište te o skupljenom otpadnom ribolovnom alatu u državi članici svake godine;
 - (e) informacijama o sadržaju recikliranog materijala u bocama za napitke navedenima u dijelu F Priloga kako bi se dokazalo postizanje ciljeva utvrđenih u članku 6. stavku 5.; i
 - (f) podacima o otpadu nastalom nakon potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku III. dijela E Priloga koji je skupljen u skladu s člankom 8. stavkom 3.

Države članice navedene podatke i informacije dostavljaju Komisiji elektroničkim putem u roku od 18 mjeseci od završetka izvještajne godine za koju su prikupljeni. Podaci i informacije dostavljaju se u formatu koji utvrdi Komisija u skladu sa stavkom 4. ovog članka.

Prvo izvještajno razdoblje je kalendarska godina 2022., uz iznimku prvog podstavka točaka (e) i (f), za koje je prvo izvještajno razdoblje kalendarska godina 2023.

2. Podacima i informacijama koje države članice dostavljaju u skladu s ovim člankom prilaže se izvješće o provjeri kvalitete. Podaci i informacije dostavljaju se u formatu koji utvrdi Komisija u skladu sa stavkom 4.

3. Komisija pregledava podatke i informacije dostavljene u skladu s ovim člankom i objavljuje izvješće o rezultatima tog pregleda. U tom se izvješću ocjenjuje organizacija prikupljanja podataka i informacija, izvori podataka i informacija i metodologija primijenjena u državama članicama, kao i cjelovitost, pouzdanost, pravodobnost i dosljednost tih podataka i informacija. Ocjena može uključivati posebne preporuke za poboljšanje. Izvješće se sastavlja nakon što države članice prvi put dostave podatke i informacije, a zatim u razmacima predviđenima u članku 12. stavku 3.c Direktive 94/62/EZ.

4. Komisija do 3. siječnja 2021. donosi provedbene akte kojima se utvrđuje format za dostavljanje podataka i informacija u skladu sa stavkom 1. točkama (a) i (b) te stavkom 2. ovog članka.

Komisija do 3. srpnja 2020. donosi provedbene akte kojima se utvrđuje format za dostavljanje podataka u skladu sa stavkom 1. točkama (c) i (d) te stavkom 2. ovog članka.

Komisija do 1. siječnja 2022. donosi provedbene akte kojima se utvrđuje format za dostavljanje podataka i informacija u skladu sa stavkom 1. točkama (e) i (f) te stavkom 2. ovog članka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2. Uzima se u obzir format osmišljen u skladu s člankom 12. Direktive 94/62/EZ.

Članak 14.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 3. srpnja 2021. obavješćuju Komisiju o tim pravilima i tim mjerama te je obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 15.

Evaluacija i preispitivanje

1. Komisija provodi evaluaciju ove Direktive do 3. srpnja 2027. Evaluacija se temelji na informacijama dostupnima u skladu s člankom 13. Države članice dostavljaju Komisiji sve dodatne informacije koje su potrebne u svrhu evaluacije i pripreme izvješća iz stavka 2. ovog članka.

2. Komisija Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru podnosi izvješće o glavnim nalazima evaluacije provedene u skladu sa stavkom 1. Izvješću se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog. Tim se prijedlogom, prema potrebi, utvrđuju obvezujući kvantitativni ciljevi za smanjenje potrošnje i obvezujuće stope skupljanja za otpadni ribolovni alat.

3. Izvješće sadržava:

- (a) procjenu potrebe za preispitivanjem Priloga u kojem su navedeni plastični proizvodi za jednokratnu uporabu, među ostalim u pogledu čepova i poklopaca izrađenih od plastike koji se upotrebljavaju za staklene i metalne spremnike za napitke;
- (b) studiju izvedivosti uspostave obvezujućih stopa skupljanja za otpadni ribolovni alat i obvezujućih kvantitativnih ciljeva Unije za smanjenje potrošnje, posebno, plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u dijelu A Priloga, uzimajući u obzir razine potrošnje i već postignuta smanjenja u državama članicama;
- (c) procjenu promjena do kojih je došlo u vezi s materijalima koji se upotrebljavaju u plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu koji su obuhvaćeni ovom Direktivom, kao i novih obrazaca potrošnje i poslovnih modela koji se temelje na alternativama koje se mogu ponovno upotrijebiti; kad god je to moguće, to uključuje analizu cijelog životnog ciklusa kako bi se procijenio učinak takvih proizvoda i njihovih alternativa na okoliš; i
- (d) procjenu znanstvenog i tehničkog napretka u pogledu kriterija ili norme za biorazgradivost u morskom okolišu primjenjivih na plastične proizvode za jednokratnu uporabu u okviru područja primjene ove Direktive i njihove zamjenske proizvode za jednokratnu uporabu, kojima se osigurava potpuna razgradnja na ugljikov dioksid (CO₂), biomasu i vodu u razdoblju koje je dovoljno kratko da plastika ne bude štetna za morske organizme i da ne dođe do njezina nagomilavanja u okolišu.

4. U okviru evaluacije provedene u skladu sa stavkom 1. Komisija preispituje mjere poduzete na temelju ove Direktive u pogledu plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku III. dijela E Priloga te podnosi izvješće o glavnim nalazima. U tom se izvješću također razmatraju mogućnosti za obvezujuće mjere za smanjenje otpada nastalog nakon potrošnje plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku III. dijela E Priloga, uključujući mogućnost utvrđivanja obvezujućih stopa skupljanja za taj otpad koji nastaje nakon potrošnje. Izvješću se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog.

Članak 16.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor osnovan člankom 39. Direktive 2008/98/EZ. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 17.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 3. srpnja 2021. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Međutim, države članice primjenjuju odredbe potrebne radi usklađivanja s:

- člankom 5. od 3. srpnja 2021.,
- člankom 6. stavkom 1. od 3. srpnja 2024.,
- člankom 7. stavkom 1. od 3. srpnja 2021.,
- člankom 8. najkasnije 31. prosinca 2024., ali u vezi s programima proširene odgovornosti proizvođača uspostavljenima prije 4. srpnja 2018. te u vezi s plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu navedenima u odjeljku III. dijela E Priloga najkasnije 5. siječnja 2023.

Kada države članice donose odredbe iz ovog stavka, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

3. Pod uvjetom da su postignuti ciljevi u području gospodarenja otpadom utvrđeni u člancima 4. i 8., države članice mogu prenijeti odredbe iz članka 4. stavka 1. i članka 8. stavaka 1. i 8., osim u pogledu plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu navedenih u odjeljku III. dijelu E Priloga, putem sporazumâ između nadležnih tijela i dotičnih gospodarskih sektora.

Ti sporazumi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) izvršivi su;
- (b) u njima su navedeni ciljevi s odgovarajućim rokovima;
- (c) objavljeni su u nacionalnom službenom listu ili nekom službenom dokumentu koji je jednako dostupan javnosti i dostavljeni su Komisiji;
- (d) rezultati postignuti na temelju sporazuma redovito se prate, o njima se izvješćuju nadležna tijela i Komisija te se stavljaju na raspolaganje javnosti pod uvjetima utvrđenima u sporazumu;
- (e) nadležna tijela osiguravaju provjeravanje napretka postignutog na temelju sporazuma; i
- (f) u slučajevima neusklađenosti sa sporazumom države članice provode odgovarajuće odredbe ove Direktive putem zakonodavnih, regulatornih ili upravnih mjera.

Članak 18.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 19.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 5. lipnja 2019.

Za Europski parlament
Predsjednik
A. TAJANI

Za Vijeće
Predsjednik
G. CIAMBA

PRILOG

DIO A

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 4. o smanjenju potrošnje

1. Čaše za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce;
2. Spremnici za hranu, tj. posude kao što su kutije, s poklopcem ili bez njega, koji se upotrebljavaju za držanje hrane:
 - (a) koja je namijenjena neposrednoj konzumaciji na licu mjesta ili kasnije;
 - (b) koja se obično konzumira iz posude; i
 - (c) koja je spremna za konzumaciju bez ikakve daljnje pripreme, primjerice pečenja, kuhanja ili zagrijavanja,uključujući spremnike za hranu koji se upotrebljavaju za brzu hranu ili druge obroke spremne za neposrednu konzumaciju, osim spremnika za napitke, tanjura te vrećica i omota koji sadržavaju hranu.

DIO B

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 5. o ograničenjima u vezi sa stavljanjem na tržište

1. Štapići za uši, osim ako su obuhvaćeni područjem primjene Direktive Vijeća 90/385/EEZ ⁽¹⁾ ili Direktive Vijeća 93/42/EEZ ⁽²⁾;
2. Pribor za jelo (vilice, noževi, žlice, štapići za jelo);
3. Tanjuri;
4. Slamke, osim ako su obuhvaćene područjem primjene Direktive 90/385/EEZ ili Direktive 93/42/EEZ;
5. Štapići za miješanje napitaka;
6. Štapići namijenjeni pričvršćivanju na balone i njihovu pridržavanju, osim balona za industrijske ili druge profesionalne namjene i uporabe koji se ne dijele potrošačima, uključujući mehanizme takvih štapića;
7. Spremnici za hranu izrađeni od ekspaniranog polistirena, tj. posude kao što su kutije, s poklopcem ili bez njega, koji se upotrebljavaju za držanje hrane:
 - (a) koja je namijenjena neposrednoj konzumaciji na licu mjesta ili kasnije;
 - (b) koja se obično konzumira iz posude; i
 - (c) koja je spremna za konzumaciju bez ikakve daljnje pripreme, primjerice pečenja, kuhanja ili zagrijavanja,uključujući spremnike za hranu koji se upotrebljavaju za brzu hranu ili druge obroke spremne za neposrednu konzumaciju, osim spremnika za napitke, tanjura te vrećica i omota koji sadržavaju hranu;
8. Spremnici za napitke izrađeni od ekspaniranog polistirena, uključujući njihove čepove i poklopce;
9. Čaše za napitke izrađene od ekspaniranog polistirena, uključujući njihove čepove i poklopce.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 90/385/EEZ od 20. lipnja 1990. o usklađivanju zakonodavstva država članica koja se odnose na aktivne medicinske proizvode za ugrađnju (SL L 189, 20.7.1990., str. 17.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 93/42/EEZ od 14. lipnja 1993. o medicinskim proizvodima (SL L 169, 12.7.1993., str. 1.).

DIO C

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 6. stavcima od 1. do 4. o zahtjevima u pogledu proizvoda

Spremnici za napitke zapremine do tri litre, tj. posude za tekućine, kao što su boce za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, te višeslojna (kompozitna) ambalaža za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, ali ne i:

- (a) staklene ili metalne spremnike za napitke s čepovima i poklopcima od plastike;
- (b) spremnike za napitke koji su namijenjeni i koji se upotrebljavaju za hranu za posebne medicinske potrebe, kako je definirana u članku 2. točki (g) Uredbe (EU) br. 609/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, koja je u tekućem stanju.

DIO D

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 7. o zahtjevima u pogledu označivanja

1. Higijenski ulošci, tamponi i aplikatori za tampone;
2. Vlažne maramice, tj. prethodno ovlažene maramice za osobnu njegu i uporabu u domaćinstvu;
3. Duhanski proizvodi s filtrom te filtri koji se stavljaju na tržište za uporabu u kombinaciji s duhanskim proizvodima;
4. Čaše za napitke.

DIO E

I. Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 8. stavkom 2. o proširenoj odgovornosti proizvođača

1. Spremnici za hranu, tj. posude kao što su kutije, s poklopcem ili bez njega, koji se upotrebljavaju za držanje hrane:
 - (a) koja je namijenjena neposrednoj konzumaciji na licu mjesta ili kasnije;
 - (b) koja se obično konzumira iz posude; i
 - (c) koja je spremna za konzumaciju bez ikakve daljnje pripreme, primjerice pečenja, kuhanja ili zagrijavanja, uključujući spremnike za hranu koji se upotrebljavaju za brzu hranu ili druge obroke spremne za neposrednu konzumaciju, osim spremnika za napitke, tanjura te vrećica i omota koji sadržavaju hranu;
2. Vrećice i omoti izrađeni od savitljivog materijala koji sadržavaju hranu namijenjenu konzumaciji izravno iz vrećice ili omota bez ikakve daljnje pripreme;
3. Spremnici za napitke zapremine do tri litre, tj. posude za tekućine, kao što su boce za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, te višeslojna (kompozitna) ambalaža za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, ali ne i staklene ili metalne spremnike za napitke s čepovima i poklopcima od plastike;
4. Čaše za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce;
5. Lagane plastične vrećice za nošenje kako su definirane u članku 3. točki 1.c Direktive 94/62/EZ.

II. Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 8. stavkom 3. o proširenoj odgovornosti proizvođača

1. Vlažne maramice, tj. prethodno ovlažene maramice za osobnu njegu i uporabu u domaćinstvu;
2. Baloni, osim balona za industrijske ili druge profesionalne namjene i uporabe, koji se ne dijele potrošačima.

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 609/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj dijeti te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/52/EEZ, direktiva Komisije 96/8/EZ, 1999/21/EZ, 2006/125/EZ i 2006/141/EZ, Direktive 2009/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 41/2009 i (EZ) br. 953/2009 (SL L 181, 29.6.2013., str. 35.).

III. Drugi plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 8. stavkom 3. o proširenoj odgovornosti proizvođača

Duhanski proizvodi s filtrom te filtri koji se stavljaju na tržište za uporabu u kombinaciji s duhanskim proizvodima.

DIO F

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 9. o odvojenom skupljanju i člankom 6. stavkom 5. o zahtjevima u pogledu proizvoda

Boce za napitke zapremine do tri litre, uključujući njihove čepove i poklopce, ali ne i:

- (a) staklene ili metalne boce za napitke s čepovima i poklopcima od plastike;
- (b) boce za napitke koje su namijenjene i koje se upotrebljavaju za hranu za posebne medicinske potrebe, kako je definirana u članku 2. točki (g) Uredbe (EU) br. 609/2013, koja je u tekućem stanju.

DIO G

Plastični proizvodi za jednokratnu uporabu obuhvaćeni člankom 10. o podizanju svijesti

1. Spremnici za hranu, tj. posude kao što su kutije, s poklopcem ili bez njega, koji se upotrebljavaju za držanje hrane:
 - (a) koja je namijenjena neposrednoj konzumaciji na licu mjesta ili kasnije;
 - (b) koja se obično konzumira iz posude; i
 - (c) koja je spremna za konzumaciju bez ikakve daljnje pripreme, primjerice pečenja, kuhanja ili zagrijavanja, uključujući spremnike za hranu koji se upotrebljavaju za brzu hranu ili druge obroke spremne za neposrednu konzumaciju, osim spremnika za napitke, tanjura te vrećica i omota koji sadržavaju hranu;
 2. Vrećice i omoti izrađeni od savitljivog materijala koji sadržavaju hranu namijenjenu konzumaciji neposredno iz vrećice ili omota bez ikakve daljnje pripreme;
 3. Spremnici za napitke zapremine do tri litre, tj. posude za tekućine, kao što su boce za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, te višeslojna (kompozitna) ambalaža za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, ali ne i staklene ili metalne spremnike za napitke s čepovima i poklopcima od plastike;
 4. Čaše za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce;
 5. Duhanski proizvodi s filtrom te filtri koji se stavljaju na tržište za uporabu u kombinaciji s duhanskim proizvodima;
 6. Vlažne maramice, tj. prethodno ovlažene maramice za osobnu njegu i uporabu u domaćinstvu;
 7. Baloni, osim balona za industrijske ili druge profesionalne namjene i uporabe, koji se ne dijele potrošačima;
 8. Lagane plastične vrećice za nošenje kako su definirane u članku 3. točki 1.c Direktive 94/62/EZ;
 9. Higijenski ulošci, tamponi i aplikatori za tampone.
-